

EKSKLUZIVNO: SAMO JE VEČERNJI LIST BIO NA OTVARANJU SENZACIONALNE IZLOŽBE MERSADA BERBERA U ISTANBULU

Veliki slikar i grafičar - kičma umjetnosti cijelog Balkana

Foto: Arhiva VL

AUTOR:
Milena Zajović

U Muzeju Pera u srcu Istanbula u srijedu je otvorena retrospektivna izložba Mersada Berbera, velikog likovnog umjetnika koji je na jedinstven način spajao otomanski kulturni utjecaj u rodnoj Bosni i renesansno mediteransko nasljeđe našega podneblja.

Spiritualno putovanje

- Berber je bio čovjek iznimnog senzibiliteta, pravi majstor regionalne i svjetske umjetnosti. Ovom izložbom klanjamo se njegovoj ostavštini, koja je kičma moderne

umjetnosti Balkana, i to baš u trenutku dok pod istim krovom predstavljamo presjek najbolje suvremene umjetnosti tog istog područja – zaneseno nam je dan prije otvaranja izložbe “Mersad Berber: Alegorija Bosne” govorio gospodin Ozalp Birol, generalni menadžer Fondacije Sune i Inana Kiraca, turskih milijardera i istaknutih mecena umjetničkog života Istanbula. Od kad se Suna Kirac, poslovna žena s Forbesove liste milijardera, zbog teške bolesti gotovo potpuno povukla iz javnosti, gospodin Ozalp skrbi o Muzeju Pera koji je 2005. godine njezina fondacija i utemeljila. Osim izložbi koje predstavljaju umjetnine iz tri samostalne zbirke Kiracovih, tu se trenutačno održava i “Hladna fronta s Balkana” u kojoj su djela Mangelosa, Brace Dimitrijevića, Toma Gotovca, Mladena Stilinovića, Laibacha, Ulaya...

Muzej je smješten tik do ulice Istiklal, kojom se svaki dan slijeva rijeka od oko tri milijuna prolaznika. Uz nepregledni niz trgovina, kavana i restorana na potezu od Bospora do trga Taksim, tu su i brojna diplomatska predstavništva, pa poznatom ulicom danas kroči više policajaca nego turista. Zbog sigurnosne situacije u tom dijelu Istanbula, policija je organizatorima preporučila da ne organiziraju veliko otvorenje Berberove izložbe, pa je u prizemlju muzeja, uređenog u art deco stilu, održana svečana večera za pedesetak uzvanika.

No, iznimna posjećenost najavne konferencije za novinare zorno je svjedočila o velikom interesu javnosti za djela Mersada Berbera i ovu velebnu izložbu:

– U povijesti smo se susretali s brojnim pokušajima falsificiranja povijesti BiH. Turska publika sada može uživati u djelima velikog umjetnika čije nas grafike pozivaju na spiritualno, ali i povijesno putovanje, koje Mersad Berber pripovijeda iz perspektive ljudi koji su živjeli i žive na bosanskom tlu – rekao je bosanskohercegovački konzul u Istanbulu Began Muhić predstavljajući izložbu.

– Velika je čast, ali i privilegija, vratiti se u Peru godinu i pol nakon što smo na istome mjestu predstavili radove mladih bosanskih umjetnika. Sada otvaramo izložbu jednog od njihovih najomiljenijih profesora, utemeljitelja sarajevske Akademije likovnih umjetnosti, te jednog od najvećih umjetnika druge polovine 20. stoljeća. Bio je jedan od pionira postmodernog senzibiliteta u vizualnoj umjetnosti, ne samo u Bosni nego i mnogo šire. Sretni smo što je obitelj Berber otvorila vrata svoje privatne kolekcije kako bismo priredili ovaj zaista poseban događaj – dodala je sarajevska kustosica Aida Abadžić Hodžić.

I zaista, obitelj Berber bila je posebno uzbuđena zbog otvorenja. U Istanbul su doputovali Ada Berber i oba Berberova sina, kao i njegova snaha i unuka, te obiteljska prijateljica iz Sarajeva, a pridružila im se i rodbina koja već godinama živi u Turskoj.

- Moj otac dugo je priželjkivao ovakvu izložbu baš u Istanbulu. Često je o tome govorio i siguran sam da bi bio presretan da ju je doživio. Zbog toga i nama to mnogo znači - rekao nam je Azer Berber, dok je njegov brat Ensar, koji se u ime obitelji brinuo o protokolu otvorenja, potvrdio da ovo za njih nije samo jedna u nizu izložbi, jer je Istanbul mjesto uz koje ih vežu brojne obiteljske i poslovne veze, ali i kulturne silnice koje se ogledaju u slikama njegova pokojnog oca.

O autorima koje je volio

U 35 djela, mahom velikih formata, kustosi su predstavili pola stoljeća Berberova posvećenog stvaralaštva. Nezahvalan zadatak izveli su besprijekorno: u kružnoj galeriji koja se prostire čitavim trećim katom muzeja, a koji je za ovu priliku cijeli obojen u maslinastozelenu boju u kojoj do izražaja dolaze zlaćane nijanse Berberovih djela, posjetitelja dočekuje impresivni Hommage Vlaha Bukovcu II iz 2001. godine. U vidno polje ubrzo upada i Putovanje u Skender Vakuf II iz 1989. godine, slika kojom dominira motiv bijelog konja, životinje koja se provlači kroz sva desetljeća Berberova djelovanja.

Krećući se okvirno kronološki, no poštujući i logiku pojedinih serija, izložba nas vodi na iznimno autorsko putovanje od prvih novinskih ilustracija 1950-ih do svjetske slave koja traje i danas, ne zaboravljajući ni njegov jedini animirani film "Tempo Secondo" iz 1978. godine.

Berberov dijalog s autorima koje je cijenio vidljiv je u nekoliko radova predstavljenih u Istanbulu, među kojima se ističe posveta Velazquezu, čiji je opus Berber duboko poštovao.

Na jednoj od slika prepoznamo i mladog obiteljskog prijatelja Ivu Pogorelića. Tu su i lica njegovih sinova, kao i supruge Ade, čiji je portret, između ostaloga, otisnut na foliju koja prekriva vrata dizala koja vode do izložbe, te tako posjetitelje uvodi u Berberov svijet. Na pročelju muzeja je ogromna reprodukcija jednog od izloženih djela. Čini se kao da je cijela zgrada odjevena u Berbera.

- Zaista su se potrudili, a ništa manje nismo ni očekivali s obzirom na reputaciju Muzeja Pera. Datum izložbe je određen još prije dvije godine, a sredinom 2016. ugostili smo šestero njihovih kustosa koji su detaljno pregledali obiteljsku zbirku. S glavnom kustosicom Aidom Abadžić Hodžić često smo se susretali. Potkraj priprema dala sam i neke vlastite prijedloge, od kojih su prihvatili čak deset slika - prepričala nam je Ada Berber.

Kao počasni savjetnik projekta, večeri otvorenja prisustvovao je i slavni britanski pisac,

pjesnik, kustos i kritičar Edward Lucie-Smith, koji je bio i ostao apostol Berberova djela u svijetu.